

# H Ü T L E N E S T E

*Németh István*

## I.

Valami halálosan fontosat akartam neki mondani ma este.

Vártam még fél órát a megbeszélt idő után, aztán elindultam, még nem tudtam, hová. Mikor kértem a városból, megláttam az ég pere-mén azt a csillagot, amit tegnap este közösen választottunk magunknak. Én nem akartam választani csillagot, azt mondtam, lehullhat, de ő ra-gaszzkodott hozzá. Még nem hullott le, ott van, hunyorogva ragyog. Ő most nem látja, nem jött ki a Duna-partra, a házaktól meg nem látja bent a városban. Megcélzom az ujjammal, mint az este, s most is a féle-lem kíváncsi borzongása fut át rajtam: leszárad-e az ujjam? Gyerek-koromban valaki azt mondta, hogy aki rámutat a csillagra, annak le-szárad az ujjá.

Halálosan fontosat akartam neki mondani és azt is elhatároztam, hogy ma este jó leszek hozzá, nem leszek durcás, ha meglátom, elébe futok, átölelem és egész este csak csókolom, és jókedvem lesz. Elhatá-roztam, hogy megcsókolom az ujján azt a vérhólyagot, amit tegnapelőtt hagyott rajta a diótörő. Tegnap este, mikor megmutatta — puszikáld meg! — mondta száját csücsörítve — kedvetlen voltam. Amikor vele vagyok, sose vagyok olyan, amilyen lenni szeretnék. De ma este kedves és játszadozó lettem volna, mint egy kölyökkutya, úgy érzem.

Esti gyakorlatról katonák sietnek befelé a városba, a kaszárnyába. Szabálytalan, sietős léptekkel igyekeznek, csörög rajtuk a fegyverzet. Mind megnéz, ahogy lassan, ellenkező irányban, elhaladok mellettük. Ha most varázsló lehetnék, fehér inget, nyakkendőt adnék rájuk, hogy úgy menjenek a városba, ne a kaszárnyába.

Leülök az út szélére, a nagy tábla alá, amelyen orosz, német, francia és angol szöveg kíván minden jót a városba érkező idegenek-nek. Jó volna átmázolni és azt írni rá: „Idegen, ki itt belépsz, hagyj fel minden reménnyel!”.

Kitapogatok egy követ, fölugrok, s tízméternyi távolságból minden erőmből a táblához vágom. Velőtrázó zajjal horkant föl a bádog, de

abban a pillanatban csönd lesz. Azt a csillagot úgy se tudnám megdobni, gondolom, s indulok tovább.

Mégis jobb, hogy a kaszárnyába mennek azok a katonák, megvacsoráznak és lefekszenek. Előbb, persze, lábat mosnak.

Undok kezdek lenni és keserű. Ha itt volna, tenyerembe venném az arcát, simogatnám, a szívemre szorítanám és elmondanám neki, hogy annak az amerikai írónak isteni villája volt Kubában, tele a világ legszebb virágaival, mégis öngyilkos lett. Saját autója is volt, és valószínűleg jachtja is. Nem, mégsem mondanám el ezt neki, ma este jó lennék, a lehető legjobb és pehelykönnyű, hogy karjába kaphatna, földobhatna és megkaphatna. Játshatna velem és okos játéka lennék, soha annyira nem lennék csak az övé, mint ma este.

Beleütköztem a sorompóba, riadva állok ma este. Mintha csak azt vártam volna, hogy elrobogjon a vonat, céltudatosan vágok át a kis őrházhoz. A sorompóór már bent ül a szemfájdító fényben.

— Mit csinált maga, mikor szerelmes volt? — kérdezem.

— Messziről elkerültem a vasutat.

— Téved. Maga előtt nem egy öngyilkosjelölt áll.

— Nem vagyok róla meggyőződve.

— Nyugodjon meg. Volt már szerelmes életében?

— Egyszer majdnem.

— Hogyhogy majdnem?

— Úgyhogy észrevették a jelét rajtam a kollégák, és lebeszéltek róla.

— Sikerült nekik?

— Addig beszéltek. És nevetségessé tettek ember, világ előtt.

— Sajnálja?

— Hogy nem lettem teljesen szerelmes?

— Igen.

— Ma már nehéz azt megmondani.

Álltam, mereven néztem. Gyűlt a számban a nyál, féltem, hogy leköpöm.

— Maga szerelmes? — nézett fel rám, mintha sírból kelne.

— Igen — sziszegtem, de kiáltani szerettem volna.

— Családja van?

— Van.

Körülményesen rágyújtott, hümmögött, bólogatott magában.

— Tudja mit? — szólalt meg, s veres szemeit rámemelte.

— Na mit?

— Ne hallgasson a kollégáira.

— Nem hallgatok.

— De ne hallgasson rájuk! — csapott az asztalra indulatosan.

Lenyeltem egy pofa nyálat.

— Itt — mutatott az olajos padlóra —, itt ezen a földön egyedül a szerelem az, amit még nem mocskoltak be! Igaz?

— És azt maga honnan tudja?

— Tudom. Én tudom.

Csúnya, megkínzott, elnyűtt volt az arca. Most se a számalom, hanem az undor fogott el.

Üres bölcsesség, amit mond. Hazudik. Egyszer — szeretni is gyáva volt. Ha nem volna szolgálatban, leütném.

Kiugrok, rácsapom az ajtót.

Messze a város felett remegő glória.

Anyám halálos ágyától is eljöttem volna ma este.

Halálosan fontos mondanivalóm volt számára.

Eszembe jut-e még egyszer, mit akartam neki ma este mondani.

## II.

Ha az erkélyről elnézek arra messzire, az új földszintes családi házak felé, a vidám piros tetők őt juttatják eszembe. Csodálkozom ezen, és mindjárt érzékenyülök. Az új piros cseréptetők és ő. Zöld fák közt, kék ég alatt, szelíd domboldalon piros háztetők. Olyan, mint egy Szőnyi-kép, Zebegény.

— Szeretem a romantikát — mondta az este.

A vasúti sínek mellett sétáltunk, a ritkás akáclombokon át süttött a hold.

— Innen nézd — állt meg. Fátyolfelhők úsztak a hold előtt, nem érdekelt.

Leültünk a csörgő kavicsokra, a vasút kis padkájára.

Térdén lehúzta a szoknyáját.

— Itt alul is össze kell fogni — mókáztam, de ő a kezemre legyintett. — Belát a hold.

— Nézd a holdat! — mondta.

Néztem őt. És csak őt néztem. Az ő holdat néző arcát.

\*

Tegnapelőtt megkérdezte a barátom:

— Mit szeretsz rajta?

— Csak addig szeretem, míg ezt nem tudom és ki nem mondom.

— Igazad van.

Igazam van? Valóban igaz lehet ez?

Kicsit rosszul esik, hogy ezt kérdezte. És hogy *rajta*. Lám, másnak milyen közömbös.

Különös. Különös, mi tölti el az embereket.

Szemem állandóan az órán, őt várom, a megbeszélt időt, remegek belül, három napja nem találkoztunk, fuldoklok az izgalomtól, de teszem a nyugodtat és a közömböst, ismerősöm, aki mellé letelepedtem, új kocsijáról mesél, valami három kilométeres poros útról, a ventilátor beszívta a port, valami eldugult a motorban, valami szelep. Kínos hallgatnom, nem érdekel, de tettetem magam, mintha figyelnék rá, és nem szakad vége a meséjének, állandóan a motorról és a porról beszél, a gyertyákról és a hengerekről, az olajról és a benzínről, porszemek kerültek be valamelyik nagyon érzékeny motorrészbe, ezen sopánkodik, sajnálkozik vég nélkül, még nem ért jól a motorhoz, csak a vezetést sajátította el.

— A következő kocsinál majd kiküszöbölöd ezeket a hibákat — mondom neki.

— Igen, ha még egyszer veszek kocsit, azt már jobban meg tudom őrizni.

Fölugrok, sietek le a lépcsőn, rohanok át az udvaron, valahonnan csatornabúz árad, undorodom, a gyomromat egyébként is megviselte ez a várakozás és ismerősöm dumája.

Ő már kint van az utcán, szórakozottan lépked, kislányosan, hanyagul lóbálja kezításkáját, olyan ellenszenves most, hallja, hogy kopogok utána, mégse áll meg, nem fordul hátra, milyen közömbös neki az egész. Beérem, megcsókolom.

— Megbolondultál?

Nem tudok hozzá szólni. Nem tudok belekarolni.

Könnyű, ringó léptekkel halad mellettem, lóbálja a táskát.

Lehiggadok, de nagyon rosszul érzem magam.

A buszban sűrű, tapadó a hőség, felteszi napszemüvegét. Megnyugodok, rá tudok nézni.

Érzem, rajtam a szeme, de a szemét nem látom. Szemben állunk egymással, hallgatunk.

Valami szívárog a szemüvege alól, szeretném megszorítani a karját, de nem teszem.

\*

Feleségem mosolyog, mintha *tudná*.

— Gyanús vagy nekem — mondja, és olyan furcsán mosolyog, mintha azonnal kibuggyanna a könnye.

Ő azt mondta, előbb-utóbb észrevesz valamit a feleségem. Nem törődtem vele. Nem érdekel — gondoltam.

Nem érdekel. Nézek rá, mintha nem is hallanám, mit mondott. Ilyen egyszerű ez? Nem hittem volna. Nem mozdul bennem semmi, teljesen nyugodt vagyok.

— Tíz éve nem láttam a szemedben ennyi bűt.

Jólesik hallanom. De azért úgy igyekszem mozdítani a szememen, hogy változzék benne a fény. Hogy ne maradjon benne *abból* a fényből, csak tiszta, átlátszó, gyanútlan ablak legyen.

— Mit találsz ki? — mosolygok, gyanút terelő kísérlettel.

— De! Beszélni akarok veled.

Most veszem észre, hogy itt ül a kislányom is. Figyel, mint aki még sosem látott.

Májusban, mikor tanulmányi kiránduláson volt az iskolával, úgy aggódtam érte, hogy majd meghaltam.

Hetek óta nem törődöm vele. Meg se látom. Mintha nem is volna, és nem is hiányzik. Most se hiányzik. Nem zavar, hogy fürkészi az arcom.

Otthagynom őket, bemegyek, végigdőlök a díványon. Először gondolok arra, mi lehet ebből. Mit csinálók?

De már ő van velem. Szivárgó könnyeit látom a napszemüveg alatt.

Azt mondom neki egy este: „Te nem is tudsz sírni.” Nevetett.

\*

Nézem az arcát, ő nézi a holdat.

Messziről motoros vonat éles füttye hallatszik. Hátunk megett a sín. Ha hátradőlénk, fejünkkel elérnénk.

De meghalni csak úgy volna jó, ha a halál után nem maradna meg a szájalmas, nyavalyás test, amit még, szertartás közepette persze, el kell földelni vagy égetni. Ha erre gondolok, a temetés viszolygató ceremóniájára, szégyellem, hogy egyszer meg kell halni.

Hogy elrobogott a kivilágított motoros vonat, visszaültünk a csörgő, kavicsos padkára.

Átöleltük egymást, és most azt éreztem, ő az egyetlen ember a földön, akit szeretek.

A kerékpárost már akkor vettük észre, mikor ott állt előttünk, s lihegve kérdezte:

— Jó emberek, mondják meg, hol van itt legközelebb telefon?

— A milíciaállomáson.

Megmagyaráztuk neki, hol találja meg.

Már fönt ült a kerékpárján, úgy szólt vissza:

— Ne haragudjanak, de szül a feleségem.

Egymáshoz bújtunk, hallgattunk.

— Haza kell menni — mondta egyszer. — Fél tizenegyre otthon a férjem.



Nekem olyan különös ez az augusztus. Nemsokára vége lesz a nyárnak.

Állok az erkélyen, és bánulom arra messze, a szelíd dombokon, a piros tetős új házakat. Mióta ismerjük egymást, ő jut róluk eszembe. Nem tudom, miért. Ezeken a távoli piros háztetőkön úgy bomlik fel a szín, mint a Szőnyi-képeken. Zebegény!

Szeretném már látni, de csak ritkán találkozhatunk.

Nem tudom, kocsitulajdonos ismerősöm kipiszkálta-e már a por-szemeket az érzékeny motorrészből.

És még mindig nem tudom, mit szeretek — barátom szerint — rajta.

Én azokat a távoli piros háztetőket szeretem ebben a szép nyár-végi lobogásban; mindennap látom innen az erkélyről, míg be nem takarja őket a hó.